

TRIBUNAL DE COMPTES D'ANDORRA

Informe relatiu als treballs de fiscalització
corresponents al tancament de l'exercici 2019 de
RAMADERS D'ANDORRA, SA

Juny de 2021

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. Objecte i abast	4
1.2. Metodologia	4
1.3. Naturalesa jurídica	5
1.4. Marc jurídic	5
1.5. Organització i control intern	6
2. FISCALITZACIÓ REALITZADA	7
2.1. Comptes anuals	7
2.1.1. Actius no corrents	10
2.1.2. Existències	10
2.1.3. Crèdits i comptes per cobrar a curt termini	11
2.1.4. Tresoreria i comptes financers.....	12
2.1.5. Patrimoni net	12
2.1.6. Passius no corrents	13
2.1.7. Passius corrents	13
2.1.8. Ingressos d'explotació	14
2.1.9. Despeses d'explotació	15
2.1.10. Impost sobre societats	16
2.2. Execució del programa d'actuació, inversió i finançament.....	17
2.3. Altres aspectes a destacar	18
2.4. Evolució de les magnituds i ratis principals.....	19
3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS	23
4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS	23
5. CONCLUSIONS.....	23
6. AL·LEGACIONS	24
7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES	24

Abreviacions

LGFP: Llei general de les finances publiques

PGC: Pla general de comptabilitat

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Objecte i abast

D'acord amb l'art. 8 de la Llei del Tribunal de Comptes, de 13 d'abril de 2000, correspon a aquest Òrgan la fiscalització externa de la gestió econòmica, financera i comptable de les societats públiques, entre d'altres, Ramaders d'Andorra, SA.

La fiscalització de Ramaders d'Andorra, SA forma part dels treballs de fiscalització per a l'exercici 2019, d'acord amb les competències que té atribuïdes aquest Tribunal.

Aquesta actuació suposa la realització d'una auditoria de regularitat (financera i de compliment) de l'activitat economicofinancera de la societat esmentada, desenvolupada en l'exercici 2019.

La informació comptable examinada ha estat la integrada per la liquidació de comptes lliurada al Tribunal de Comptes en data 1 d'octubre de 2020 i consta, entre d'altres, de la documentació següent: balanç, compte de pèrdues i guanys, estat de canvis del patrimoni net, i una memòria.

La liquidació del seu programa d'actuació per a l'exercici va ser lliurada en data 11 de març de 2021.

1.2. Metodologia

El treball s'ha realitzat d'acord amb els Principis i Normes d'Auditoria del Sector Públic i ha consistit en la realització d'aquelles proves selectives i revisions de procediments que s'han considerat necessàries en cada cas per a l'examen de les diferents àrees.

L'actuació portada a terme ha estat una auditoria de regularitat, que inclou una auditoria de legalitat o compliment i una auditoria financera, amb els següents objectius:

- Verificar si l'activitat economicofinancera de Ramaders d'Andorra, SA s'ha desenvolupat de conformitat amb les normes, disposicions i directrius que li són d'aplicació.
- Verificar si els comptes anuals i altres estats financers de Ramaders d'Andorra, SA expressen la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera, del resultat de les seves operacions, dels seus fluxos d'efectiu i que la informació economicofinancera es presenti d'acord amb el marc normatiu d'informació financera que li és d'aplicació.

No obstant això, en la mesura que s'han detectat en la fiscalització, en l'informe es posen de manifest incidències i conclusions que tenen a veure amb la gestió, és a dir, que indiquen si la gestió economicofinancera s'ha portat a terme amb criteris d'eficàcia, eficiència i economia.

Han estat objecte de la present fiscalització els fets generats per Ramaders d'Andorra, SA en l'exercici 2019 encara que, quan ha calgut per tenir incidència en l'exercici

fiscalitzat, també ho han estat els d'exercicis anteriors i posteriors, abordant tant els aspectes comptables i pressupostaris com els patrimonials, així com els d'organització i control intern existents en la societat. Al mateix temps, també s'ha verificat si es compleix amb la legalitat vigent en la gestió dels recursos públics.

No s'han portat a terme procediments específics, tendents a localitzar fets posteriors que poguessin afectar l'exercici fiscalitzat. No obstant això, en aquells casos en els quals s'ha comptat amb evidència d'algun tipus, originada amb posterioritat a la data de tancament dels exercicis, se n'ha fet referència a l'informe.

El treball de camp a les dependències de l'ens fiscalitzat va concloure el 24 de desembre de 2020.

1.3. Naturalesa jurídica

Ramaders d'Andorra, SA és una societat pública, per accions, creada per la Llei de creació de la societat Ramaders d'Andorra, SA de 10 de desembre de 1998.

L'objectiu de la societat és la comercialització de bestiar criat i engreixat pels socis en explotacions ramaderes ubicades al Principat d'Andorra, d'acord amb les regles de producció de la societat i les normes dictades pel Govern, així com l'adquisició de productes necessaris per a la cria i l'engreix del bestiar, matèries primeres, mitjans de producció i béns i serveis, per revendre'ls i facilitar-los als socis.

Igualment, té per objecte el sacrifici del bestiar, l'intercanvi, l'exportació, l'especejament i la transformació, la distribució, el transport, la congelació, l'emmagatzematge, el condicionament, la venda al major de canals, de carn d'especejament i de menuderies fresques i congelades de les espècies ovina, caprina, equina i bovina. La societat té igualment per objecte la gestió i l'explotació de sales de desfer i escorxadors, públics o privats, mitjançant les modalitats establertes en la legislació vigent, i, en el supòsit d'escorxadors públics, sempre que calgui per garantir la prestació del servei públic.

Segons manifesta la societat en els seus comptes anuals, la participació del Govern en la societat a 31 de desembre de 2019, és del 63%.

1.4. Marc jurídic

La legislació que regula l'activitat economicofinancera i comptable de Ramaders d'Andorra, SA en el període fiscalitzat es conté, fonamentalment, en les següents disposicions:

- Llei de creació de la societat Ramaders d'Andorra, SA de 10 de desembre de 1998 i les seves modificacions posteriors.
- Reglament intern de Ramaders d'Andorra, SA de 21 de desembre del 1999 i modificacions posteriors.
- Decret del 15-02-2012, pel qual s'aprova la modificació del Pla general de comptabilitat.

- Decret del 15-02-2012 del text refós de la Llei 30/2007, del 20 de desembre, de la comptabilitat dels empresaris, modificada per la Llei 8/2010, del 22 d'abril i per la Llei 26/2011, del 29 de desembre.
- Decret legislatiu del 5-12-2018 de publicació del text refós de la llei de societats anònimes i de responsabilitat limitada.
- Llei 18/2019, del 15 de febrer, del pressupost per a l'exercici del 2019.
- Decret legislatiu del 20-11-2019 de publicació del text refós de la Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996.

1.5. Organització i control intern

El control intern és un procés integral de l'organització, responsabilitat dels òrgans de govern i direcció de la societat, dissenyat per afrontar els riscos i per aportar una seguretat raonable de què en la consecució de la missió de l'ens s'assoleixen els objectius de:

- Execució ordenada, ètica, econòmica, eficient i efectiva de les operacions.
- Compliment de les obligacions de responsabilitat.
- Compliment de les lleis i regulació aplicable.
- Salvaguarda dels recursos per evitar pèrdues, mal ús o danys.

En els treballs de fiscalització s'han estudiat i avaluat aquells procediments del control intern que hem considerat necessaris atenent l'abast i la naturalesa del treball, sense que l'esmentat estudi hagi pretès identificar necessàriament totes les debilitats que puguin existir, motiu pel qual no expresseu una opinió sobre el sistema de control intern de la societat. No obstant això, en el transcurs de l'informe es detallen aquelles observacions i recomanacions que han de possibilitar la millora dels procediments de control intern de la societat.

En aquest sentit, s'han posat de manifest debilitats significatives de control intern, les quals posen en risc la integritat dels actius i dels fons que gestiona la companyia. Aquestes es ressenyen a les notes 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4 i 2.1.8 de l'informe.

A partir de l'exercici 2013, la societat Ramaders d'Andorra, SA disposa de personal propi. Els recursos que utilitza són cedits pel Ministeri d'Agricultura: local, equips d'oficina, etc., en base a un contracte de cessió signat el 5 de desembre de 2014.

La societat no s'ha inclòs en els programes de control pressupostari referits a l'exercici fiscalitzat ni consta cap actuació de la intervenció general en matèria de control intern.

2. FISCALITZACIÓ REALITZADA

2.1. Comptes anuals

Balanç

ACTIU				PASSIU			
Capítol	Nota	2019	2018	Capítol	Nota	2019	2018
A) ACTIUS NO CORRENTS		41.092,51	0,00	A) PATRIMONI NET	11	699.670,91	672.141,55
I Immobilitzat intangible	5	7.087,50	0,00	I Capital		270.455,40	270.455,40
II Immobilitzat tangible	6	34.005,01	0,00	II Prima d'emissió		0,00	0,00
III Inversions immobiliàries	7	0,00	0,00	III Reserves		405.536,33	368.764,42
IV Immobilitzat financer	8	0,00	0,00	IV Instruments de capital propis		0,00	0,00
				V Resultats d'exercicis anteriors		0,00	0,00
B) ACTIUS CORRENTS		1.087.613,96	1.112.739,70	VI Resultat de l'exercici		23.679,18	32.921,73
I Altres actius no corrents en venda	10	0,00	0,00	VII Dividend a compte		0,00	0,00
II Existències	9	26.610,45	16.783,94				
III Crèdits i comptes per cobrar a curt termini	8	417.603,40	372.920,53	B) PASSIUS NO CORRENTS		15.987,79	17.640,61
IV Inversions financeres a curt termini	8	0,00	0,00	I Provisions a llarg termini	13	0,00	0,00
V Tresoreria	8	642.747,77	722.108,88	II Deutes a llarg termini	12	15.987,79	17.640,61
VI Ajustaments per periodificació	8	652,34	926,35	III Deutes amb empreses del grup i associades a llarg termini	12	0,00	0,00
				IV Subvencions	12	0,00	0,00
				C) PASSIUS CORRENTS		413.047,77	422.957,54
				I Passius vinculats amb altres actius no corrents en venda	12	0,00	0,00
				II Provisions a curt termini	13	0,00	0,00
				III Deutes a curt termini	12	5.663,76	6.412,01
				IV Deutes amb empreses del grup i associades a curt termini	12	0,00	0,00
				V Creditors comercials i altres comptes a pagar	12	407.384,01	416.545,53
				VI Ajustaments per periodificació	12	0,00	0,00
TOTAL ACTIU		1.128.706,47	1.112.739,70	TOTAL PATRIMONI NET I PASSIU		1.128.706,47	1.112.739,70

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Compte de pèrdues i guanys

Capítol	Nota	2019	2018
I INGRESSOS D'EXPLOTACIÓ	14.1	1.636.588,08	1.581.504,32
1 Import net de la xifra de negocis		1.552.819,84	1.497.427,86
2 Altres negocis d'explotació		83.768,24	84.076,46
II DESPESES D'EXPLOTACIÓ	14.2	-1.613.920,63	-1.546.903,04
1 Consum de mercaderies, matèries primes i altres materials		-1.469.903,85	-1.431.108,72
2 Despeses de personal		-91.793,12	-80.129,07
a) <i>Sous i salaris</i>		-79.472,33	-69.375,77
b) <i>Càrregues socials</i>		-12.320,79	-10.753,30
c) <i>Aportacions i dotacions per pensions</i>		0,00	0,00
3 Amortització, deteriorament i resultats per venda o baixa dels immobilitzats intangibles tangibles		0,00	0,00
4 Variació del deteriorament del circulat		0,00	-5.701,94
5 Altres despeses d'explotació		-52.223,66	-29.963,31
Resultat de l'explotació		22.667,45	34.601,28
III Resultat financer	14.3	1.537,99	1.202,22
1 Resultat financer		1.537,99	1.202,22
Resultat de les operacions		24.205,44	35.803,50
IV ALTRES INGRESSOS I DESPESES NO RECURRENTS	14.4	12,20	0,00
1 Altres ingressos i despeses no recurrents		12,20	0,00
Resultat abans d'impostos		24.217,64	35.803,50
V Impost de societats	15	-538,46	-2.881,77
Resultat de l'exercici		23.679,18	32.921,73

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Estat de canvis del patrimoni net

	Capital	Prima d'emissió	Reserva de revalorització	Altres reserves	Instruments de capital propis	Resultats d'exercicis anteriors	Altres aportacions de socis	Resultat de l'exercici	Dividend a compte	TOTAL
A) SALDO A 31/12/2017	270.455,40	0,00	0,00	329.463,69	0,00	0,00	0,00	39.536,07	0,00	639.455,15
I Ajustaments per canvis de criteris comptables 2017 i anteriors	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II Ajustaments per errors 2017 i anteriors	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
B) SALDO AJUSTAT A 01/01/2018	270.455,40	0,00	0,00	329.463,68	0,00	0,00	0,00	39.536,07	0,00	639.455,15
I Resultat de l'exercici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	32.921,73	0,00	32.921,73
II Ingressos i despeses reconeguts en patrimoni net	0,00	0,00	0,00	-235,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-235,33
III Operacions amb acció i propietaria	0,00	0,00	0,00	39.536,07	0,00	0,00	0,00	-39.536,07	0,00	0,00
1 Distribució de dividends	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2 Ampliacions/reduccions de capital	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3 Operacions amb accions o participacions pròpies (netes)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4 Altres moviments (aplicació del resultat de l'exercici anterior)	0,00	0,00	0,00	39.536,07	0,00	0,00	0,00	-39.536,07	0,00	0,00
C) SALDO A 31/12/2018	270.455,40	0,00	0,00	368.764,42	0,00	0,00	0,00	32.921,73	0,00	672.141,55
I Ajustaments per canvis de criteris comptables 2018 i anteriors	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
II Ajustaments per errors 2018 i anteriors	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D) SALDO AJUSTAT A 01/01/2019	270.455,40	0,00	0,00	368.764,42	0,00	0,00	0,00	32.921,73	0,00	672.141,54
I Resultat de l'exercici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	23.679,18	0,00	23.679,18
II Ingressos i despeses reconeguts en patrimoni net	0,00	0,00	0,00	3.850,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3.850,19
III Operacions amb socis i propietaris	0,00	0,00	0,00	32.921,73	0,00	0,00	0,00	-32.921,73	0,00	0,00
1 Distribució de dividends	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2 Ampliacions/reduccions de capital	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3 Operacions amb accions o participacions pròpies (netes)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4 Altres moviments (aplicació del resultat de l'exercici anterior)	0,00	0,00	0,00	32.921,73	0,00	0,00	0,00	-32.921,73	0,00	0,00
E) SALDO A 31/12/2019	270.455,40	0,00	0,00	405.536,34	0,00	0,00	0,00	23.679,18	0,00	699.670,92

Font: Ramaders d'Andorra, SA

(Imports en euros)

Nota: La societat ha consignat erròniament a la línia "II Ingressos i despeses reconeguts directament en el patrimoni net" a l'exercici 2018 -235,33 euros i a l'exercici 2019 3.850,19 euros d'errors que s'haurien d'haver presentat als apartats "A) i C) II Ajustaments per errors d'exercicis anteriors" de cada exercici i haver reexpressat les xifres a nivell comparatiu en els esmentats imports.

2.1.1. Actius no corrents

El detall d'aquest epígraf és com segueix:

Immobilitzat intangible

Immobilitzat intangible a cost	31/12/2018	Altes	Baixes	Traspassos	31/12/2019
Aplicacions informàtiques	0,00	7.087,50	0,00	0,00	7.087,50
	0,00	7.087,50	0,00	0,00	7.087,50
Amortització acumulada					
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Deteriorament	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valor net	0,00	7.087,50	0,00	0,00	7.087,50

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Veure nota 2.1.9.

Les adquisicions sota l'epígraf d'aplicacions informàtiques es corresponen a despeses en l'elaboració d'un programari que encara no estava en funcionament en l'exercici 2019.

Immobilitzat tangible

Immobilitzat tangible a cost	31/12/2018	Altes	Baixes	Traspassos	31/12/2019
Utilitatge	0,00	1.918,40	0,00	0,00	1.918,40
Equips per a processos d'informació	0,00	1.686,00	0,00	0,00	1.686,00
Elements de transport	0,00	25.987,61	0,00	0,00	25.987,61
Altre immobilitzat tangible	0,00	4.413,00	0,00	0,00	4.413,00
	0,00	34.005,01	0,00	0,00	34.005,01
Amortització acumulada					
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Deteriorament					
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valor net	0,00	34.005,01	0,00	0,00	34.005,01

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.1.2. Existències

La variació d'existències presenta les següents xifres:

	31/12/2019	31/12/2018
Matèries primeres i consumibles	26.610,45	16.783,94
Total	26.610,45	16.783,94

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió de la composició de les existències dels saldos de la societat es desprèn:

Debilitats en el control intern

De les proves efectuades s'observen importants debilitats en el control intern de les transaccions de les operacions. Així, a més de la manca de l'adequada segregació de funcions entre les persones que intervenen en aquests procediments, s'han observat les incidències següents:

- No es controlen les compres de pinso ni les sortides, ni els moviments d'estoc des del distribuïdor.
- Les compres i vendes de pinso no es comptabilitzen durant l'exercici, i les existències inicials es regularitzen directament a final d'exercici.
- Es realitzen operacions d'intermediació en les quals no hi consten intervencions de control per part de la societat.
- No tenim constància que es realitzin recomptes físics de tots els magatzems de les existències de pinso al tancament de l'exercici.

Es recomana verificar les operacions descrites i que es prenguin les mesures adients per evitar que es reproduïxin situacions anàlogues a les esmentades.

2.1.3. Crèdits i comptes per cobrar a curt termini

El desglossament de l'epígraf de crèdits i comptes per cobrar a curt termini del balanç és el següent:

	<u>31/12/2019</u>	<u>31/12/2018</u>
Clients per vendes i prestacions de serveis	267.091,12	276.572,60
Deteriorament de crèdits per operacions comercials	- 5.701,94	- 5.701,94
Resta de crèdits i comptes a cobrar	156.214,22	102.049,87
Total	417.603,40	372.920,53

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat es posa de manifest el següent:

Debilitats en el control intern

La societat no té implantat un mecanisme que permeti realitzar un seguiment periòdic dels venciments dels seus drets de cobrament, cosa que pot suposar que no es prenguin mesures adequades en el temps per evitar impagaments. Recomanem que s'estableixi un procediment de control intern en l'àrea de deutors que permeti identificar el detall de la cartera de clients per venciments, i fer-ne un seguiment periòdic, duent les accions necessàries per realitzar la gestió de cobrament fins a terme.

Entenem que la societat ha d'aplicar procediments que limitin el risc de cobrament evitant vendes a clients que presenten dificultats de pagament o, si s'escau, fixant polítiques que garanteixin el seu cobrament.

2.1.4. Tresoreria i comptes financers

El detall dels saldos que componen la rúbrica de tresoreria és el següent:

	31/12/2019	31/12/2018
Tresoreria	642.747,77	722.108,88
Total	642.747,77	722.108,88

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en sorgeixen les següents observacions:

Actualització de les signatures autoritzades

Les entitats bancàries a 31 de desembre de 2019 no presenten les signatures autoritzades actualitzades segons l'aprovació del consell d'administració de data 31 d'octubre de 2019.

Aquest fet ha permès materialitzar pagaments amb signatures revocades pel consell d'administració denotant una debilitat de control intern.

2.1.5. Patrimoni net

El moviment del patrimoni net es resumeix en el següent quadre:

	31/12/2018	Altes	Baixes	31/12/2019
Capital	270.455,40	0,00	0,00	270.455,40
Capital	270.455,40	0,00	0,00	270.455,40
Prima d'emissió	0,00	0,00	0,00	0,00
Reserves	368.764,42	36.771,92	0,00	405.536,33
Reserva legal	54.091,08	0,00	0,00	54.091,08
Altres reserves	314.673,34	36.771,92	0,00	351.445,26
Instruments de capital propis	0,00	0,00	0,00	0,00
Resultats d'exercicis anteriors	0,00	0,00	0,00	0,00
Resultat de l'exercici	32.921,73	23.679,18	-32.921,73	23.679,18
Dividend a compte	0,00	0,00	0,00	0,00
Total	672.141,55	60.451,10	-32.921,73	699.670,91

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió efectuada es desprenen les observacions següents:

Tractament comptable dels resultats de l'exercici

La societat rep anualment transferències de Govern amb la finalitat de cobrir les necessitats de finançament de la seva activitat. D'acord amb l'article 17.1 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2019, *un cop aprovada la liquidació de comptes de les entitats beneficiàries de transferències nominatives per part dels òrgans competents de les dites entitats, i sempre que no s'hagi compromès el total de la despesa*

pressupostada, aquests organismes han de retornar al Govern els ingressos obtinguts amb la transferència i no utilitzats durant l'exercici pressupostari. El Govern, abans de ser aprovada la liquidació de comptes de les entitats beneficiàries de transferències nominatives per part dels seus òrgans competents, amb sol·licitud prèvia de l'entitat beneficiària, pot autoritzar la dita entitat a mantenir els ingressos obtinguts amb la transferència i no utilitzats durant l'exercici pressupostari perquè no està afectada per finançar diferències de venciment entre els drets i les obligacions durant l'exercici, sempre que l'entitat acrediti al Govern aquestes necessitats de tresoreria i per finançar romanents de tresoreria negatius.

Atenent al que es regula per la norma anteriorment esmentada, els imports de les transferències no aplicades de l'exercici i d'exercicis anteriors tenen el caràcter de reintegrables i no poden ser considerats com a resultats o patrimoni net, han de ser registrats com un passiu de conformitat amb el que disposa el punt 1er de la secció 3a del capítol 1er del PGC.

2.1.6. Passius no corrents

El desglossament de l'epígraf dels passius no corrents és el següent:

	31/12/2019	31/12/2018
Deutes a llarg termini	15.987,79	17.640,61
Altres	15.987,79	17.640,61
Deutes amb empreses del grup i associades a llarg termini	0,00	0,00
Subvencions	0,00	0,00
Total	15.987,79	17.640,61

Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.1.7. Passius corrents

El desglossament de l'epígraf dels passius corrents és el següent:

	31/12/2019	31/12/2018
Passius vinculats amb altres actius no corrents en venda	0,00	0,00
Provisions a curt termini	0,00	0,00
Deutes a curt termini	5.663,76	6.412,01
Altres	5.663,76	6.412,01
Deutes amb empreses del grup i associades a curt termini	0,00	0,00
Creditors comercials i altres comptes a pagar	407.384,01	416.545,53
Proveïdors	390.391,97	370.465,11
Creditors varis	16.992,04	46.080,42
Altres	0,00	0,00
Ajustaments per periodificació	0,00	0,00
Total	413.047,77	422.957,54

Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.1.8. Ingressos d'exploació

El detall dels ingressos obtinguts per vendes és el següent:

	2019	2018
Import net de la xifra de negocis	1.552.819,84	1.497.427,86
Altres ingressos	83.768,24	84.076,46
Total	1.636.588,08	1.581.504,32

Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

El desglossament de l'epígraf altres ingressos és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2019	Saldo a 31/12/2018	Variació
Subvenció promoció i comercialització bestiar de venda	57.915,00	57.915,00	-
Cessió de mitjans tècnics i humans per part de Govern	11.740,00	11.740,00	-
Comissions per gestió de les primes	14.113,24	14.421,46	-308,22
Total	83.768,24	84.076,46	-308,22

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriven les observacions següents:

Ràpels sobre vendes

L'import net de la xifra de negocis no recull els ràpels sobre vendes concedits a clients, que es troben comptabilitzats a l'epígraf de despeses per consum de mercaderies i ascendeixen a 5.872 euros.

Debilitats de control intern

Les debilitats de control intern detectades no permeten garantir que totes les compres de pinso hagin estat correctament facturades posteriorment i, per tant, la integritat del capítol d'ingressos.

Comptabilització de la subvenció del Govern per al finançament dels dèficits de la societat

El Pla general de comptabilitat vigent a Andorra a partir de l'exercici 2009 estableix que les subvencions *atorgades per socis o propietaris no constitueixen ingressos i es registraran directament en els fons propis*. Atès que el Govern és soci majoritari de Ramaders d'Andorra, SA, les subvencions destinades a cobrir els dèficits d'exploació, atorgades per Govern, no s'han d'imputar en el compte de pèrdues i guanys.

2.1.9. Despeses d'explotació

El següent quadre resumeix les despeses d'explotació:

	2019	2018
Consum de mercaderies i altres materials	-1.469.903,85	-1.431.108,72
Despeses de personal	-91.793,12	-80.129,07
Sous, salaris i assimilats	-79.472,33	-69.375,77
Càrregues socials	-12.320,79	-10.753,30
Deteriorament del circulat	0,00	-5.701,94
Crèdits i comptes a cobrar	0,00	-5.701,94
Altres despeses d'explotació	-52.223,66	-29.963,31
Serveis professionals independents	-28.985,51	-16.013,61
Subministraments	-2.043,43	-963,31
Tributs	-1.431,73	-1.226,30
Altres serveis exteriors	-19.762,99	-11.760,09
Total	-1.613.920,63	-1.546.903,04

Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Veure nota 2.1.8.

De la revisió d'aquest apartat en deriven les observacions següents:

Despeses imputades en l'epígraf incorrecte

La societat ha registrat en l'epígraf de consum de mercaderies, matèries primes i altres materials les despeses de transport de la carn des de l'escorxador fins a les carnisseries, i que ascendeixen a 22.974 euros. Donada la naturalesa de la despesa, seria més adequat comptabilitzar-la a l'epígraf d'altres despeses d'explotació.

Inversions comptabilitzades com a despesa

La societat s'ha imputat com a despesa d'explotació conceptes que tindrien la naturalesa d'immobilitzats, i que correspondrien a aplicacions informàtiques, les quals per la seva naturalesa i vida útil haurien d'haver estat comptabilitzades als actius no corrents. L'import comptabilitzat com a despesa ha estat com a mínim de 5.607 euros.

2.1.10. Impost sobre societats

La societat ha presentat la següent liquidació de l'impost sobre societats:

RESULTAT COMPTABLE ABANS IMPOSTOS	24.217,64
+/- Diferències permanents en l'impost	981,45
+ Impost radicació activitat econòmica	981,45
+/- Diferències temporals en l'impost	0,00
RESULTAT AJUSTAT	25.199,09
- Compensació de bases negatives	
BASE DE TRIBUTACIÓ	25.199,09
Tipus de gravamen	10%
QUOTA DE TRIBUTACIÓ	2.519,91
+/- Deduccions i bonificacions	-1.981,45
- Impost radicació activitat econòmica	-981,45
- Deducció per llocs de treball	-1.000,00
QUOTA DE LIQUIDACIÓ PRÈVIA	538,46
+ Quota de tributació a compensar i deduccions i bonificacions no aplicades	0,00
QUOTA DE LIQUIDACIÓ	538,46
- Pagament a compte	-1.476,11
QUOTA DIFERENCIAL	-937,65

Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

De la revisió de l'apartat en deriva l'observació següent:

Base de tributació de l'exercici 2019 calculada incorrectament

Com es detalla a les notes 2.1.5 i 2.1.8, per a determinar el resultat de l'exercici de la societat i, per tant, la base de tributació de l'impost sobre societats, cal tenir en compte que les transferències del Govern tenen per finalitat cobrir les necessitats de finançament de l'activitat de la societat. Degut a aquest fet, la subvenció no aplicada s'hauria de considerar un deute a favor del Govern, sense que, per tant, es pugui convertir en beneficis de la societat.

De l'anterior en resulta que la societat ha considerat base de tributació, de forma indeguda, la part de la subvenció del Govern que no s'ha aplicat a la seva finalitat.

2.2. Execució del programa d'actuació, inversió i finançament

La societat presenta una liquidació de pressupost on es comparen les previsions inicials aprovades per la llei del pressupost general per l'exercici amb les xifres que deriven de la seva comptabilitat:

Pressupost d'ingressos

INGRESSOS	Pressupostat Inicial 2018	Liquidat 2018	Pressupostat Inicial 2019	Pressupostat final 2019	Liquidat 2019	Liquidat 19/18 %
3.- TAXES I ALTRES INGRESSOS	1.552.500,00	1.511.849,32	1.598.200,00	1.598.200,00	1.566.933,08	3,64%
4.- TRANSFERÈNCIES CORRENTS	57.915,00	57.915,00	57.915,00	57.915,00	57.915,00	0,00%
5.- INGRESSOS PATRIMONIALS	0,00	1.220,67	0,00	0,00	1.556,24	27,47%
6.- VENDA D'INVERSIONS REALS	0,00	0,00	0,00	0,00	0	N/A
7.- TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	0,00	0,00	0,00	0,00	0	N/A
	1.610.415,00	1.570.985,19	1.656.115,00	1.656.115,00	1.626.404,32	3,53%
8.- ROMANENT DE TRESORERIA	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00%
TOTAL PRESSUPOST D'INGRESSOS	1.610.415,00	1.570.985,19	1.656.115,00	1.656.115,00	1.626.404,32	3,53%

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Pressupost de despeses

DESPESES	Pressupostat Inicial 2018	Liquidat 2018	Pressupostat Inicial 2019	Pressupostat final 2019	Liquidat 2019	Liquidat 19/18 %	Plurianuals
1.- DESPESES PERSONAL	78.165,00	80.129,07	79.660,00	79.660,00	91.793,12	14,56%	0,00
2.- DESPESES CORRENTS	1.506.730,00	1.452.167,76	1.573.255,00	1.573.255,00	1.520.369,26	4,70%	0,00
3.- DESPESES FINANCERES	1.500,00	386,97	700,00	700,00	401,47	3,75%	0,00
4.- TRANSFERÈNCIES CORRENTS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	N/A	0,00
DESPESES DE FUNCIONAMENT	1.586.415,00	1.532.683,80	1.653.615,00	1.653.615,00	1.612.563,85	5,21%	0,00
6.- INVERSIONS REALS	24.000,00	0,00	2.500,00	2.500,00	41.092,51	N/A	0,00
7.- TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	0,00	0,00	0,00	0,00	0	N/A	0,00
DESPESES D'INVERSIÓ	24.000,00	0,00	2.500,00	2.500,00	41.092,51	N/A	0,00
8.- ACTIUS FINANCERS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	N/A	0,00
VARIACIÓ D'ACTIUS I PASSIUS FINANCERS	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	N/A	0,00
TOTAL PRESSUPOST DE DESPESES	1.610.415,00	1.532.683,80	1.656.115,00	1.656.115,00	1.653.656,36	7,89%	0,00

Font: Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

2.3. Altres aspectes a destacar

Així mateix, de la revisió efectuada s'ha observat el següent aspecte a mencionar:

Control d'eficàcia i eficiència

La societat no disposa, de forma generalitzada, d'eines (indicadors) per conèixer amb suficient detall els costos de les activitats que es realitzen. Per altra part, al pressupost aprovat per la societat no s'estableixen els objectius a assolir. Aquests fets provoquen que no es puguin dur a terme avaluacions d'eficàcia i eficiència de les seves operacions.

2.4. Evolució de les magnituds i ratis principals

Es presenta a continuació l'evolució de les magnituds i ratis principals de la gestió economicofinancera de l'entitat:

Resum pressupost inicial d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Pressupost 2012	Pressupost 2013 (**)	Pressupost 2014	Pressupost 2015 (**)	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018	Pressupost 2019
3. Taxes i altres ingressos	1.385.800	1.430.500	1.473.500	1.698.203	1.646.848	1.490.500	1.552.500	1.598.200
4. Transferències corrents	60.000	83.140	60.000	58.500	58.500	57.915	57.915	57.915
Ingressos corrents	1.445.800	1.513.640	1.533.500	1.756.703	1.705.348	1.548.415	1.610.415	1.656.115
Total ingressos	1.445.800	1.513.640	1.533.500	1.756.703	1.705.348	1.548.415	1.610.415	1.656.115

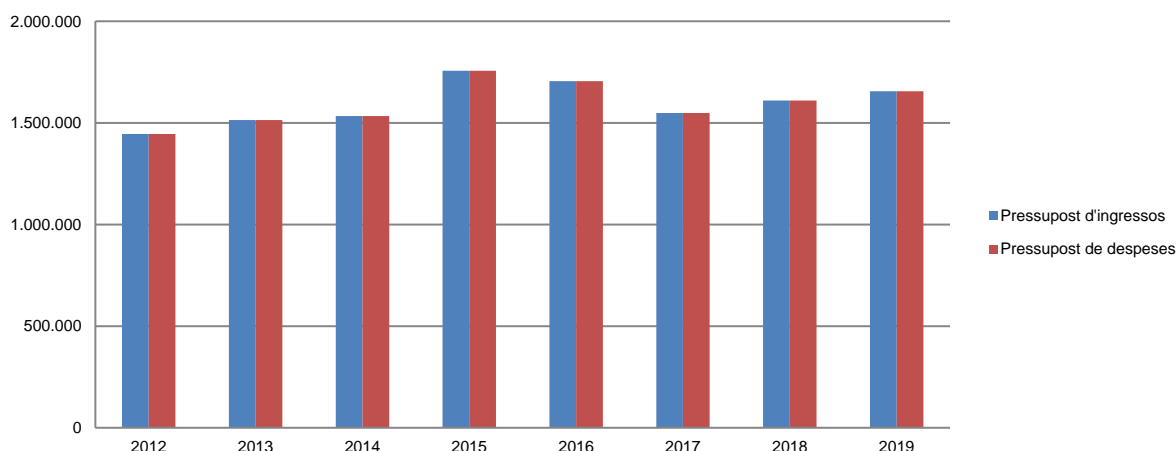
(**) Imports corregits segons la nota del punt 2.2 de l'informe corresponent
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Resum pressupost inicial de despeses

Pressupost de despeses	Pressupost 2012	Pressupost 2013 (**)	Pressupost 2014	Pressupost 2015	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018	Pressupost 2019
1. Despeses de personal	-	29.140	29.140	50.090	51.232	82.165	78.185	79.660
2. Consum de béns corrents i serveis	1.444.800	1.484.100	1.503.860	1.706.013	1.653.516	1.465.650	1.506.730	1.573.255
3. Despeses financeres	1.000	400	500	600	600	600	1.500	700
Despeses corrents	1.445.800	1.513.640	1.533.500	1.756.703	1.705.348	1.548.415	1.586.415	1.653.615
6. Inversions reals	-	-	-	-	-	-	24.000	2.500
Despeses de capital	-	-	-	-	-	-	24.000	2.500
Total despeses	1.445.800	1.513.640	1.533.500	1.756.703	1.705.348	1.548.415	1.610.415	1.656.115

(**) Imports corregits segons la nota del punt 2.2 de l'informe corresponent
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Evolució del pressupost

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Liquidat 2012 (*)	Liquidat 2013 (*)	Liquidat 2014	Liquidat 2015 (*)	Liquidat 2016 (*)	Liquidat 2017	Liquidat 2018	Liquidat 2019
3. Taxes i altres ingressos	1.517.301	1.697.179	1.560.737	1.440.987	1.586.139	1.601.318	1.511.849	1.566.933
4. Transferències corrents	60.000	83.140	60.000	58.500	58.500	57.915	57.915	57.915
5. Ingressos patrimonials	216	1.266	1.190	1.356	1.410	1.139	1.221	1.556
Ingressos corrents	1.577.517	1.781.585	1.621.927	1.500.843	1.646.049	1.660.372	1.570.985	1.626.404
Total ingressos	1.577.517	1.781.585	1.621.927	1.500.843	1.646.049	1.660.372	1.570.985	1.626.404

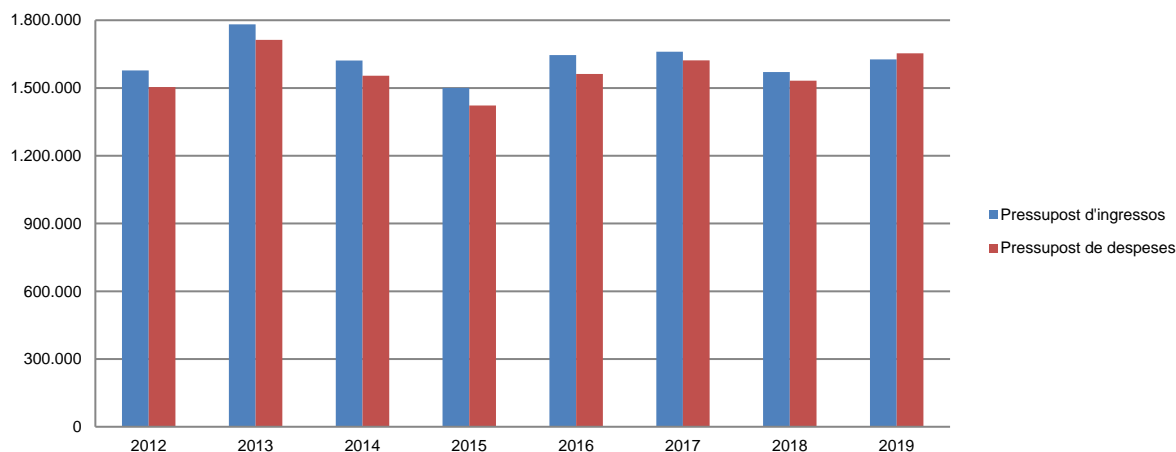
(*) Imports corregits segons la nota del punt 2.2 de l'informe corresponent
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost de despeses

Pressupost de despeses	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014	Liquidat 2015	Liquidat 2016	Liquidat 2017	Liquidat 2018	Liquidat 2019
1. Despeses de personal	-	33.364	51.172	57.533	74.572	78.098	80.129	91.793
2. Consum de béns corrents i serveis	1.503.266	1.679.007	1.502.180	1.364.842	1.485.993	1.543.830	1.452.168	1.520.369
3. Despeses financeres	436	570	785	467	1.695	511	387	401
Despeses corrents	1.503.702	1.712.941	1.554.137	1.422.842	1.562.260	1.622.439	1.532.684	1.612.563
6. Inversions reals	-	-	-	-	-	-	-	41.093
Despeses de capital	-	-	-	-	-	-	-	41.093
Total despeses	1.503.702	1.712.941	1.554.137	1.422.842	1.562.260	1.622.439	1.532.684	1.653.656

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

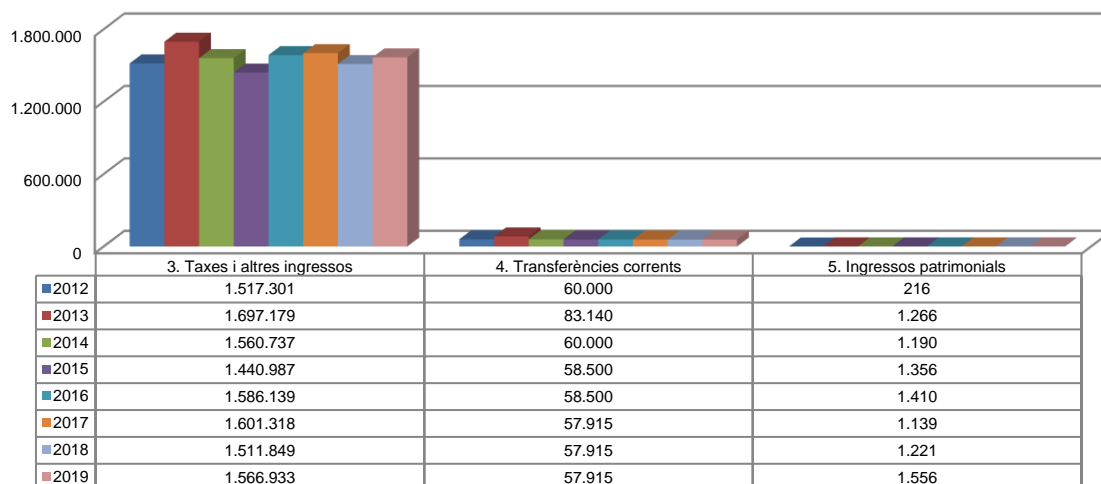
Evolució liquidació del pressupost

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

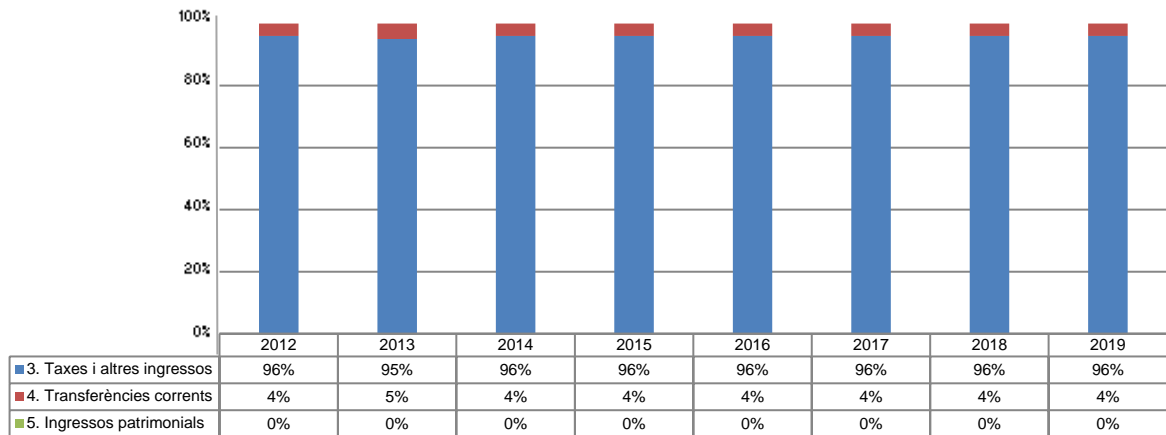
La distribució de les liquidacions d'ingressos i despeses dels darrers exercicis es representa gràficament en els quadres següents:

Liquidació pressupost ingressos valor absolut

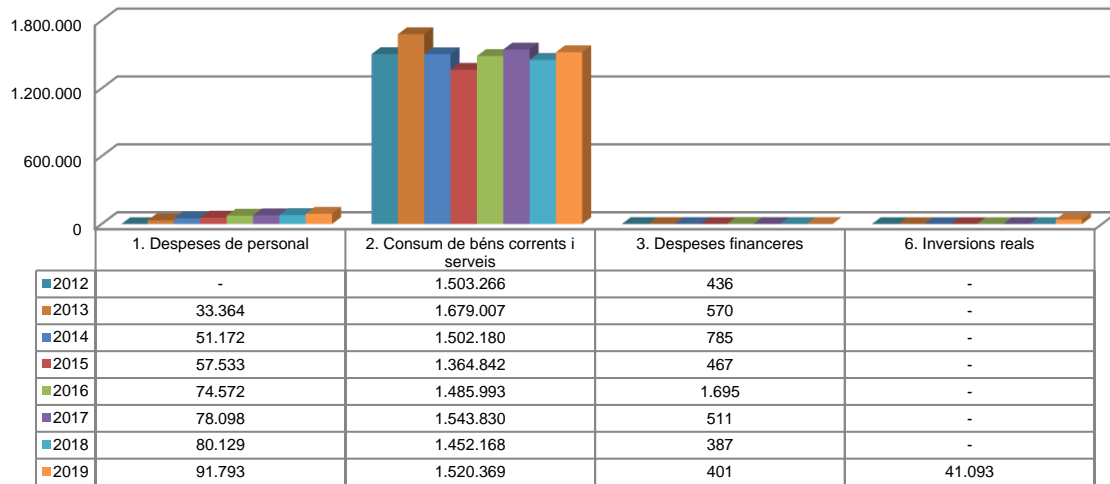
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Liquidació pressupost ingressos valor relatiu

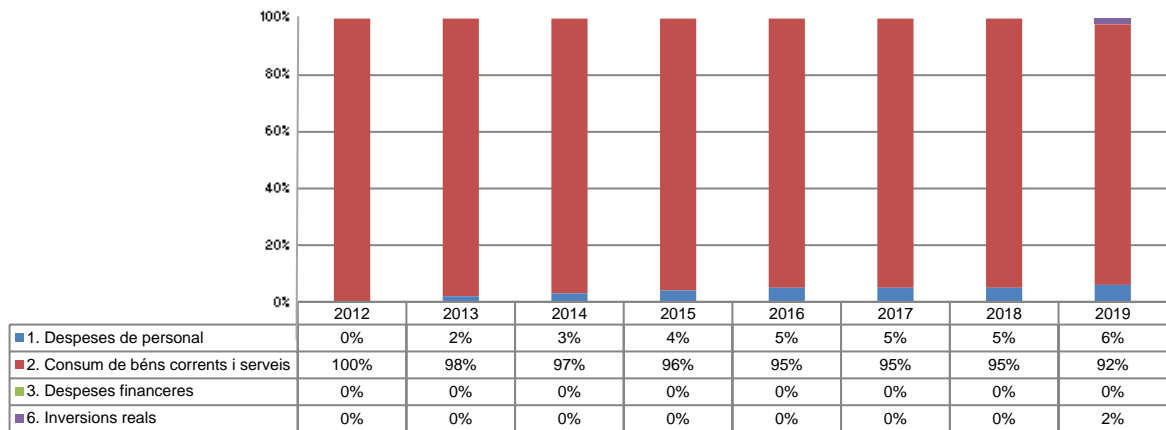
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA

Liquidació pressupost despeses valor absolut

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Liquidació pressupost despeses valor relatiu

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA

Resultat pressupostari

Es presenta a continuació l'evolució del resultat pressupostari:

Descripció	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Total ingressos liquidats	1.577.517	1.781.585	1.621.927	1.500.843	1.646.049	1.660.372	1.570.985	1.626.404
Total despeses liquidades	1.503.702	1.712.941	1.554.137	1.422.842	1.562.260	1.622.439	1.532.684	1.653.656
Resultat pressupostari	73.815	68.644	67.790	78.001	83.789	37.933	38.301	-27.252

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

Indicadors i ratis

Ratis de liquiditat			Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017	Exercici 2018	Exercici 2019
Fons de maniobra (Hauria de tenir valor positiu)	=	Actiu corrent - Passiu corrent	552.078	632.426	639.455	689.782	674.566
Rati de liquiditat (El valor hauria de fluctuar entre el 150% i 200%)	=	Actiu corrent Passiu corrent	189,7%	250,9%	254,8%	263,1%	263,3%
Rati de tresoreria (Valor pròxim al 100%)	=	Efectiu i altres actius líquids equivalents Passiu corrent	126,5%	143,3%	154,6%	170,7%	155,6%
Indicadors			Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017	Exercici 2018	Exercici 2019
Indicadors de subvencions (% de subvencions sobre el total d'ingressos)	=	Subvencions Total d'ingressos	3,9%	3,6%	3,5%	3,7%	3,6%
Indicador de xifra de negoci (% de la xifra de negoci sobre els ingressos d'explotació)	=	Import net de la xifra de negoci Ingressos d'explotació	94,5%	94,7%	95,1%	94,7%	94,9%
Indicador de consum (% de les despeses de consum de mercaderies, matèries primes i altres materials, respecte al total de les despeses d'explotació)	=	Consum de mercaderies, matèries primes i altres materials Despeses d'explotació	92,0%	91,6%	93,1%	92,5%	91,1%
Ratis de rendibilitat			Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017	Exercici 2018	Exercici 2019
Rendibilitat financera (Taxes més elevades indiquen una major rendibilitat del patrimoni propietat dels accionistes)	=	Benefici net Patrimoni net	14,4%	13,8%	6,2%	4,9%	3,4%
Rendibilitat econòmica (Taxes més elevades indiquen una major productivitat de l'actiu)	=	Benefici abans d'impostos Actiu total	7,5%	9,2%	4,1%	3,2%	2,1%
Terminis de cobrament i pagament			Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017	Exercici 2018	Exercici 2019
Termini de cobrament x dies (Mesura els dies que de mitjana l'empresa està trigant a cobrar dels seus clients)	=	Clients x 365 Ingressos d'explotació	91	95	87	86	93
Termini de pagament x dies (Mesura els dies que de mitjana l'empresa està trigant a pagar als seus proveïdors)	=	Proveïdors x 365 Despeses d'explotació	158	98	93	100	93
Ratis d'endeutament			Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017	Exercici 2018	Exercici 2019
Rati d'endeutament (Deutes totals de l'entitat respecte al total dels recursos obtinguts)	=	Passiu corrent i no corrent Total patrimoni net i passiu	52,7%	39,9%	39,2%	39,6%	38,0%
Rati de qualitat del deute (Pes dels creditors a llarg termini en el total de creditors)	=	Passiu corrent Passiu corrent i no corrent	100,0%	100,0%	100,0%	96,0%	96,3%
Rati de despeses financeres (Si és superior al 50% ens alerta que les despeses financeres són excessives)	=	Despeses financeres Ingressos d'explotació	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ratis de rotació			Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017	Exercici 2018	Exercici 2019
Rati de rotació de clients (Freqüència de recuperació dels comptes per cobrar. Com més rotació de clients, més beneficis per a l'empresa)	=	Ingressos d'explotació Clients	4	4	4	4	4
Rati de rotació de proveïdors (Freqüència de pagament als proveïdors)	=	Despeses d'explotació Proveïdors	2	4	4	4	4

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació de Ramaders d'Andorra, SA
(Imports en euros)

3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

No s'han posat de manifest observacions diferents d'aquelles que deriven d'assumpptes o pràctiques que provenen d'exercicis anteriors.

4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS

Les observacions i recomanacions formulades en exercicis anteriors, que deriven de fets que segueixen pendents o de pràctiques que s'han mantingut en aquest exercici, amb les matisacions o actualitzacions corresponents en el cas que n'hi hagi, es recullen a continuació:

- Dels treballs de fiscalització s'han observat debilitats de procediments i de control intern, les quals es detallen a les notes anteriors d'aquest informe, que recomanem adequar per garantir la integritat dels recursos que es gestionen i administren a través de la societat. (notes 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4 i 2.1.8)
- D'acord amb l'article 17.1 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2019, Ramaders d'Andorra, SA, com a beneficiari de transferències nominatives del Govern, té l'obligació de reintegrar els sobrants d'aquestes subvencions que no s'han destinat a la finalitat que les han motivades. En aplicació d'aquest precepte, el patrimoni net de la societat s'hauria de minorar per les quanties que s'haurien de reconèixer a favor del Govern pels imports a reintegrar. (nota 2.1.5)
- El PGC estableix que les subvencions atorgades per socis o propietaris no constitueixen ingressos i es registraran directament en els fons propis. Atès que el Govern és soci majoritari de Ramaders d'Andorra, SA, les subvencions destinades a cobrir els dèficits d'explotació, atorgades per Govern, no s'han d'imputar en el compte de pèrdues i guanys. (nota 2.1.8)
- La societat no disposa de forma generalitzada d'eines (indicadors) per conèixer amb suficient detall els costos de les activitats que es realitzen. Per altra banda, al pressupost aprovat per la societat no s'estableixen els objectius a assolir. (nota 2.3)

5. CONCLUSIONS

De les verificacions efectuades d'acord amb procediments d'auditoria es desprèn que, excepte per les conseqüències que es deriven de les observacions contingudes en els apartats 3 i 4, els comptes anuals sotmesos a fiscalització expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera de la societat Ramaders d'Andorra, SA a 31 de desembre de 2019, dels resultats de les seves operacions i dels seus fluxos d'efectiu, i contenen, juntament amb la memòria que els acompanya, la informació necessària i suficient per a la seva interpretació i comprensió adequada, de conformitat amb els principis i normes comptables generalment acceptats, recollits en el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació.

6. AL·LEGACIONS

D'acord amb allò que preveuen els articles 3 i 10 de la Llei del Tribunal de Comptes es va trametre a Ramaders d'Andorra, SA el present informe per tal que pogués presentar les al·legacions que considerés oportunes.

7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES

Atès que no han estat presentades al·legacions no hi ha cap observació complementària.